

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1084.

CHICAGO, ILL., 21. JUNIJA, (JUNE 21), 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Letalci preletevajo svet.
Avtomobilske nezgode se množe.
Premogarji in J. S. Z.
Socialisti vsaki dan prodajajo in izdajajo delavstvo . . .
"Glas Svobode" ponovno preminul.
Dodatek k argumentom nasprotnikov evolucije: J. M. Trunkovi argumenti (Ivan Molek).
Novi odbor S. S. P. Z. in drugo.
Tajništvu Jugoslovanske matice za Ameriko.
"Progresivni" blok zopet rešuje SNPJ.
Svetovna razstava l. 1933 v Chicagu.
Hindenburg in nemška republika.
Republikanci v praksi "mokri", politično "suhi".

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Kako in koliko smo socialistični v Collinwoodu.
Nominacija kandidatov v odbore JSZ.
Konferenca JSZ. za centralno Penno dobro uspela.
Za Moxham-Johnstown.
Piknik springfieldskih sodrugov.
Članom kluba št. 114 JSZ. v Detroitu.
V Ohiju potrebujemo 20,000 podpisov.
V nedeljo na piknik "Save" v Willow Springs.
Bunco party za bunk list.
Priredbe klubov J. S. Z.
Iz upravnštva.
Račun raspečanih znamk.

RAZNO.

Ljudje iz globeli (Mile Klopčič).
Pobožna rodbina (J. S. Machar).
John Kremžar umrl.
Vičipci.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 28th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

POSEBNA IZDAJA "PROLETARCA",

v kateri bo zapisnik VII. zбора J. S.
Z. ter prva večja angleška priloga.

ZAPISNIK SEDMEGA REDNEGA ZBORA J.S.Z., ki izide v povečani številki "Proletarca" dne 5. julija, bo nudil obilico informativnega in poučnega gradiva, ob enem vam bo dal sliko naših aktivnosti ter sliko razprav, ki so se vršile skozi šest sej. Važna poglavja zapisnika so, poročilo tajnika JSZ. ter poročila tajnikov sekcij, poročilo upravnika in urednika, tajnika stavbinskega fonda JSZ., poročilo o Izobraževalni akciji itd.

Druga poročila, ki bodo v zapisniku so: Gardnovo poročilo o konvenciji socialistične stranke, o združništvu, in o situaciji med premogarji; Tavčarjevo o volilni kampanji; Kokotovićevo in Maslaćevo o agitaciji ter razmerah med hrvatskim in srbskim delavstvom; poročila zastopnikov konferenc; o stališču JSZ. z ozirom na jugoslovanske podporne organizacije; poročilo s. Radlja ml. o našem delu med mladino; Zavertnikovo o strokovnih organizacijah in druga, o katerih je zbor obširno razpravljal.

Važnejše resolucije, ki jih je sprejel, so: Za zgraditev hrvatsko-srbske sekcije J.S.Z.; Ženstvo in socialistično gibanje; Agitacija za "Proletarca"; Premogarji in J.S.Z.; Za socialistično delo med mladino; Prosvetno delo klubov J.S.Z.; Angleška priloga "Proletarca"; J.S.Z. in jugoslovanske podporne organizacije; Delavske strokovne organizacije; J.S.Z. v volilni kampanji l. 1928; Apel na izobražence za sodelovanje.

Za angleško prilogo so poslali prispevke ali obljubili sodelovati Donald J. Lotrich, Joseph Radelj ml., Miss Amalia Šular, Herman Rugel in Anton Garden.

Vsi rokopisi, namenjeni za to številko, morajo biti v našem uradu najpozneje 27. junija, ker mora iti radi praznika 4. julija v tisk dva dni preje. V nji bo tudi slika sedmega rednega zбора JSZ., ter nekaj portretov in drugih slik.

To bo naša prva kampanjska številka v tem letu in želimo, da se jo čimbolj razširi. To nam bo mogoče le z vašim sodelovanjem. Posamezen izvod stane 10c. Naročite po dve, tri, pet deset in več številk ter jih razprodajte ali razdelite na piknikih, sejah itd. Ako nam pošljete naslove, jo bomo poslali mi direktno naslovljencem. Sodrugi in somišljeniki, mi apeliramo na vas, da nam nudite čimveč sodelovanja, pa bo ta številka uspeh kakor je bila prvomajska.

PROLETAREC

Glasiló Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1084.

CHICAGO, ILL., 21. JUNIJA, (JUNE 21), 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

LETALCI PRELETAVAJO SVET

NEKOČ JE BIL SVET ogromen. Sosedna dežela je bila marsikje sosedni krajini deveta dežela — tuja in nepoznana. Potovanje je bilo počasno in nevarno. Ljudje niso vedeli, kje je konec, kje so meje deželam, v katerih bivajo čudni ljudje čudne polti in običajev. Ni še tako dolgo, le dobrih šestdeset let, ko je Jules Verne začel pisati svoje fantastične pripovedi o zračnih poletih. Bil je eden v milijonih, ki je znal gledati v bodočnost razvoja tehnike in si ustvarjal v svoji domišljiji fantastične slike. Danes niso več to kar so se zdele ljudem takrat, kajti sedaj se v resnici vozijo "pet tednov v zrakoplovu" in z letalom pridejo okrog sveta preje kot v osemdeset dneh.

Ljudje čitajo in se čudijo — dasi danes že ne več toliko kot pred dobrim letom. Zrakoplovba jim je novost, četudi jo poznamo že precej let. Niso se posebno zanimali zanjo dokler je bila le eksperimentiranje, in to je v glavnem še danes. A je vendar velika razlika. Danes ni več vprašanje: ali bo uspela, ali ne bo? ampak kako jo čimhitrejšje in čimboljše izpopolniti. Pred leti še fantazija, danes dejstvo. Po Evropi, Ameriki, preko gorovja in morij se lahko prevažajo v aeroplanu. Pred nekaj leti so se upali z njim v zrak samo najdrznejši, samo tisti ki so hoteli "leteti" neglede ako pridejo njihova imena v časopisje.

Svetovna vojna, ki je poiskala ter izrabila vsako sredstvo v maniji uničevanja in morije, je pognala kvišku tudi zrakoplovbo. Od tedaj dalje je svet postal v resnici pozoren na možnost, da pride čas ko se bo mogoče varno voziti v zračnih ladjah, ne samo na kratke distance, ampak preko kontinentov in oceanov. Eksperimentiranje je bilo mnogo. Šele poslednja leta so bili doseženi večji uspehi, posebno z letali, ki so cenejša, urnejša in stanejo mnogo manj kot ogromni zrakoplovi.

Brata Orville in Wilbur Wright sta bila prva, katerima je uspelo krožiti po zraku z letalom težjim od zraka. Dolgo sta delala na njemu, predno se jima je iznajdba posrečila. Prvi uspešen polet sta dosegla l. 1903 v Kitty Hawku, North Carolina, prvi daljši polet pa dve leti

pozneje blizu Daytona, O. Ali stvar je bila še vedno nesigurna, vsako dvignjenje v zrak s takim letalom je bilo silno nevarno.

Grof Ferdinand Zeppelin se je pečal z zrakoplovi. Prvi večji polet je napravil l. 1892 v Bernu, l. 1900 pa je bil v stanju ostati s svojim motornim balonom v zraku celo uro. Med vojno so Nemci na njegove zračne ladje polagali mnogo upanja. Nosile so ljudstvu "sovražnih" dežel strah in trepet, a se kot orožje niso obnesle. Bile so preobširen predmet za topove in preneokretne, da bi mogle tekmovati z naglimi, po obsegu veliko manjšimi aeroplani. Vzlic temu, zrakoplavi kakor aeroplani imajo bodočnost.

Od kar je Marco Polo pravil svoje doživljaje o potovanju po orientu, od kar je Krištof Kolumb odkril Ameriko, se je na svetu mnogo spremenilo. Prej neznane dežele niso več neznane. Železnice so približale druga k drugi, parniki so premostili morja. Danes ni več "neodkritih" krajev. Vse je že več ali manj preiskano in izmerjeno. Toda so še kraji, kamor je potovanje silno otežkočeno, npr. artik, ki ga tvorijo velike ledene pokrajine. Železnic tam ni — sedaj jih še ne rabijo — in parniki vsled ledu ne morejo blizu. Od kar imamo zrakoplove in aeroplane, se je to spremenilo. Res, da so tudi ti poleti nevarni, toda so nagli in se z njimi lahko pogosto eksperimentira.

Pred tedni je napravil polet z zrakoplovom na severni tečaj italijanski raziskovalec general Nobile. Dospel je baje na cilj, krožil nad tečajem, ali triumfalen povratek so mu onemogočile vremenske ter druge neprilike. Njegova zračna ladja "Italia" se je nekje izgubila in je pošiljala radio klice na pomoč. Kje se je spustila na tla, ali so klici pravi ali ne — to se prve dni ni moglo dognati. Polarna pokrajina je ogromna, led in sneg vsenaokrog, ljudi malo, modernih naprav skoro nič.

Nobilov polet na severni tečaj je za znanost le malo pomenil. Ko je bil prvič tam z znanim norvežkim raziskovalcem, je bila stvar druga. Sedaj je šel tja v glavnem z namenom, da oglašita Italijo in njen fašizem. Papež mu je podaril

lesen križ, da ga posadi na tečaj — vse je bilo torej prirejeno za "publiciteto" s kakršno hranijo propagandisti ljudstvo. Za znanost ima ta polet le to važnost, da bo raziskovala, kako še bolj izboljšati ter opremiti zračne ladje, kadar jih pošlje v take težko dostopne kraje.

Največja senzacija v zrakoplovstvu je bil polet preko Atlantika iz New Yorka v Pariz, ki ga je izvršil Chas. Lindbergh meseca maja prošlo leto. Razdaljo 3,630 milj je prevozil v 33 in pol ure. L. 1492 je vzelo Krištofa Kolumba cele tedne, da je dosegel ameriško obrežje. Nič manj nevarna, kot sedaj pot aviatikov, je bila tedaj za Kolumba. Lindbergh je bil v aeroplanu sam. Kar je dosegel, je dosegel on in njegovo letalo. Njegov uspeh je služil in še služi kot *stimulant* za mnogotere polete. Kmalu za Lindbergom sta napravila posrečen polet iz Amerike preko Atlantika v Evropo C. D. Chamberlain in Chas. A. Lewine. Prvi posrečen polet preko morja iz Evrope na ta kontinent je bil dosežen šele to leto, toda pot se ni še nikomur posrečila tako kakor Lindbergu. Vzlic temu, dokazali so, da je zračna plovba preko Atlantika z aeroplani mogoča in da je v stanju skrajšati distanco za več dni. Brzoparnik te pripelje čez v petih, šestih dneh. Z aeroplanom je prišel Lindbergh iz New Yorka direktno v Pariz v dobrem dnevu in pol.

Štirje aviatiki, ki so se zavzeli, da prelete Pacifik od ameriškega obrežja v Avstralijo, so cilj dosegli. Distanca je znašala 7,300 milj, ki so jo preleteli v 83 urah. Medpotoma so se ustavili le v par krajih.

Pustolovski poleti so sedaj v modi. Ljudje ljubijo "notoriteto". A marsikakšen pustolovski poskus je v korist znanosti — pomaga novim iznajdbam, izboljšavanjam. Veliko, kar se danes dogaja v zrakoplovbi in v tekmovalnih poletih v splošnem, je le stvar pustolovcev, stvar ljudi, ki se bi radi na cenen način prikopali k "slavi". In je prav, kajti na njihov račun se svet uči, koliko lahko doseže in kaj ima pričakovati od zrakoplovbe.

Neznanih, neodkritih dežel ni več. Daljave se skrajšujejo. Parniki, železnice, in sedaj zrakoplovba in radio, kako smo si vsi skupaj blizu! A vendarle nismo. Tehnika dirja, človek je v glavnem še vedno kakor je bil. Tudi on se bo moral dvigniti, ako hoče, da bodo vse te iznajdbe koristile njemu kot človeku, ne pa služile nagonom barbara. Letalci preletavajo svet. To je uspeh. Še večji uspeh bo, kadar človek barbar premaga sebe in zgradi družbo človečanstva. To se zgodi, a ne na mah. Vzelo je dolgo, predno se je človek mogel s pomočjo strojev dvigniti v zrak. Vzelo bo dolgo, da se dvigne kot človek, kajti to zahteva poraz vsega, kar je barbarskega v njemu. S strojem se dvigne na mah. Človek kot enota ljudi se ne more dvigniti tako naglo. A se vendarle dviga.

Avtomobilske nezgode se množe

Število smrtnih slučajev v avtomobilskih nezgodah se v Zedinjenih državah veča od leta do leta. V Chicagu je bilo ubitih v prvih petih mesecih tega leta 386 oseb, ali šestnajst več kot v isti dobi prošlo leto.

Ako bi bilo vseh 386 ubitih naenkrat, bi postal svet takoj pozoren in listi bi oznanili vest z velikimi naslovi. Kajti to bi bila novica. Tako pa gre javnost mimo posameznih slučajev kot da ni pomoči, da so smrtne nezgode na ulicah pač nekaj vsakdanjega. Zgražajo se samo sorodniki ubitih.

Tisti, ki se pečajo s statistikami in vsako stvar preračunajo in izračunajo, cenijo vrednost povprečnega človeškega življenja \$10,000. Toliko je namreč vredno kot bitje, ki ustvarja in s tem koristi ne le sebi ampak celoti. Če se bodo smrtni slučajevi v avtomobilskih nezgodah v Chicagu nadaljevali po merilu prvih petih mesecev, bo do konca leta okrog tisoč ubitih. Ako cenimo njihova življenja po prej omenjeni lestvici, dobimo vsoto deset milijonov dolarjev.

Na vsak smrtni slučaj v avtomobilskih nezgodah pride okrog petnajst ponesrečb v toliki meri, da morajo prizadeti iskati pomoč v bolnišnicah. To znači samo v Chicagu okrog petnajst tisoč ponesrečencev letno, ki rabijo vsled poškodb zdravniško pomoč. Člankar čikaške "Tribune" pravi, da če znaša ekonomska izguba vsakega ponesrečenca povprečno \$200, dobimo k prvi ceni še \$3,000,000. Tu ni všteta škoda na avtomobilih in druge škode, ki nastanejo pri kolizijah. Niti ni tu všteta škoda, ki jo trpe po-habljeni in ki je zanje nenadomestljiva.

Avtomobilske nezgode je nemogoče odpraviti popolnoma, lahko pa se jih omeji in s časoma zniža vsaj za 80% od sedanjih. Svoječasno so se dogajale nesreče na ameriških železnicah v toliki meri kot nikjer drugje. V interesu ljudstva in v interesu družb je bilo, da so jih, četudi ne docela odpravili, vsaj omejili v toliko, da se le poredkoma pripete. In se jih lahko zniža še bolj.

Varnost človeka, najsibo doma, na ulici, pri delu ali na potovanju, je v njegovih rokah. Varnost je stvar skupnosti — skupne volje in enotnega dela za varnost.

Hindenburg in nemška republika

Larry Rue, poročevalec gotovih ameriških listov piše iz Berlina, da je eden največjih varuhov nemške republike bivši kajzerjevec in nadmonarhist, sedanji predsednik Hindenburg.

Poročevalec mu pripisuje ta kredit po krivem, zato ker je pozabil, da socialno demokratična stranka ni brez vzroka najjačja stranka v Nemčiji.

PREMOGARJI IN J. S. Z.

SEDMI redni zbor naše Zveze se je obširno pečal tudi s problemi premogarjev, kot bo razvidno iz zapisnika, kateri bo priobčen v Proletarcu 5. julija.

JSZ. ima večino svojih klubov med premogarji. Proletarec je imel dolgo največ opore med premogarji. In JSZ. kot njeno glasilo sta se vsikdar zavedala, da sta dolžna zavednim delavcem med premogarji mnogo. Sodelovala sta v njihovih bojih, in sodelujeta danes, ko so v kritičnejšem položaju kot kedaj poprej.

Nekdaj mogočna in vplivna U.M.W. of A. je danes le še senca, dasi je po članstvu še vedno močna in ji njene tradicije dajejo še vedno vpliv. Toda kot moralna sila je ona sedaj zlomljena — po zaslugi premogarjev, tiste množice premogarjev, ki ni znala čuvati svojo organizacijo. Danes je razjedena vsled notranjih bojov, in ni izgledov, da bodo tako kmalu ponehali. Ali jih bo prestala ter prišla iz boleznj prerोजना, zopet močna in vplivna? Ali pa bo sledila razpadanju, kakor nekdanja Western Federation of Miners? Delovati moramo, da se zgodi prvo.

Oficielno vodstvo z Lewisom na čelu se bori proti opoziciji in izključuje njene člane. Izključevanja sedaj pa ne pomenijo toliko kakor v času ko rovi obratujejo in imajo pogodbo z unijo. Več kaosa pa povzročajo izključevanja na poljih trdega premoga, kjer je opozicija proti oficelnemu vodstvu res velika in upravičena, toda na njeno nesrečo ribarijo tudi tam "komunistični" strategji, kamor pa pridejo oni, sledi polom. Takozvani "Save the Union Committee" je napravil organizaciji premogarjev ogromno škode — ker je v času ko bi morale biti sile unije enotne in bi opozicija proti vodstvu morala biti opozicija razumevanja, ne pa služiti edino razdiranju, storil vse v svoji moči, da ubije med članstvom vsako vero v glavni odbor unije in vero v vodstvo vsake lokalne, okrajne in distriktne unije, ako ni v njegovi službi.

Razjedli so se v uniji polagoma, začeli nato sklicevati svoje konvencije in "izključevati" Lewisove birokrate ter izvolili na njihova mesta svoje "birokrate". Toda Lewisovi odborniki so ostali na svojih mestih in novi so istotako zavzeli svoje pozicije. Nastali sta dve uniji premogarjev, stara U.M.W. of A. ki je pod starim vodstvom, in nova, ki je pod vodstvom Save the Union komiteja. Kot poročajo, sklicuje ta odreševalni odbor nacionalno konvencijo nove premogarske unije, ki se bo vršila septembra t. l. Nove unije sicer še ni, razun v načrtih odreševalnega odbora. Razen te razkolniške taktike so še druge, ki pa so omejene na gotova okrožja: npr., gotovi ljudje v Ohiju skušajo ustanoviti separatno unijo rudarjev za Ohio, in enako v enih premogovskihih revirjih v Illinoisu. Po-

samezne frakcije se bijejo med seboj, blatijo druga drugo, drug drugega dolže da so v službi kompanij, in unija hira! To je rezultat vzgoje, kakršno nudijo delavstvu na eni strani reakcionarna unijska vodstva, in na drugi "ekstremni radikalci", za katere človek nikoli ne ve, ali so res radikalci, ali agentje provokatorji. Dejstvo je, da imajo kompanije najete agente v vseh "laborih" in v "ekstremnem" jih ni najmanj.

Na zboru JSZ. je bilo precej delegatov premogarjev, ki so o teh problemih razpravljali in se izrekli proti razkolom. Naš pokret se ni še nikoli strinjal s taktiko konservativnih unijskih vodij, niti se ne strinja z voditelji sedanjega odreševalnega odbora unije, ker je v škodo organizaciji premogarjev kot celoti in ker njegove metode koristijo samo kompanijam, ob enem pa z njimi diskreditirajo progresivno gibanje rudarjev.

Treba je priznati, da je sedanje stanje unije tako, da je na frakcije skoro nemogoče pomirjevalno vplivati. Oba ekstrema sta se zavzela uničiti drug drugega — izključiti drug drugega, in tako oba rušita unijo, članstvo pa stoji poleg brezmočno. Obe frakciji imata pristaše, in obe apelirata na fanatizem, na strasti in ščuvata rudarje drug proti drugemu.

O vsem tem se je razpravljalo na našem zboru, potem pa je bila predložena delegaciji sledeča resolucija:

PREMOGARJI IN J. S. Z.

Ves čas, od kar obstoji socialistično gibanje med jugoslovanskim delavstvom v Ameriki, je imelo med našimi premogarji najboljše zaslobo.

Agitirali so za razširjenje našega glasila, ustanavljali klube J. S. Z. ter sodelovali v vsaki napredni akciji splošnega značaja. S tem hočemo naglasiti, da je bilo v poslednjih dveh desetletjih med slovenskimi in drugimi jugoslovanskimi premogarji več smisla za socialistično delo kakor pa proporcno med našim industrialnim delavstvom.

Premogarji so danes v kritičnem položaju. Kaotičnost, ki vlada v njihovi industriji, proces trustiziranja, izpopolnjevanje tehnike, več premogovnikov pripravljenih za obratovanje kot se jih potrebuje, to in drugo je pognalo stotisoče rudarjev v delno ali pa trajno nezaposlenost.

Velike družbe so v takem položaju začele s sistematičnem bojem za uničenje unije (U. M. W. of A.). Unijske premogarje so izprle ponekod že pred dvema in več leti. Stavka, ki je nastala aprila l. 1927, traja v Pennsylvaniji, Ohiju ter nekaterih drugih okrožjih še sedaj. Povsod pa se družbe oprijemljejo taktike, da zadajo uniji čimveč udarcev.

Kakor so naši premogarji zvesti J. S. Z., tako jim je ta ves čas borbe dala vso mogočo moralno pomoč in je sodelovala v akcijah, da se jim pomore gmotno. V tem oziru si je prizadevala storiti čimveč.

Med raznimi potežkočami premogarjev je notranji boj v uniji, ki oslablja njih odporno silo. Dasi se zbor JSZ. v polni meri zaveda, da je sedanja administracija

uniije veliko, če že ne največ kriva za zmešnjave v nji. ter popolnoma odgovorna za napačno taktiko, je vendarle v interesu celote, da ostane unija v borbah kot je sedanja enotna, in da je opozicija ne ruši, ampak cementira. Zbor JSZ. ne odobrava pustolovskih eksperimentov struje, ki se ponuja uniji za odrešenika, ker rodi taktika kakršno zastopa ravno nasprotno učinke.

Zbor J. S. Z. je v tej borbi s premogarji, ne s posameznimi frakcijami. Je protiven taktiki administracije in nič manj protiven je taktiki takozvanega odbora za rešitev unije. Prijateljska opozicija obstoječi administraciji, ki bi resno in prepričevalno dokazovala, da je v stanju doseči več kot pa zastarele metode sedanjega vodstva, bi članstvo uverila o svoji odkritosrčnosti ter ga pridobila zase.

Dokler je količjak upanja na zmago, stoji JSZ. odločno na stališču, da je za rudarje potrebno vztrajati. Ne le potrebno, ampak dolžnost.

Če pa kje izginejo vsi upi na zmago, ako stavka ni več splošna ampak deljena na okrožja, in če se vidi, da ni več učinkovita, in da bi bilo podaljševanje borbe samo podaljševanje mizerije, tedaj naj zastopniki društev, klubov in drugih organizacij v takih okrožjih pridejo skupaj ter sami med seboj razpravljajo o vprašanju, ali nadaljevanje boja njihovi stvari koristi ali škoduje.

Ako se v takih okoliščinah odločijo, da je po njihovih nazorih stavka končana, da je izgubljena, ne smejo nikakor uvesti v vrste delavcev duh poraza, pač pa ORGANIZACIJO OHRANITI in se učiti iz dobljenih izkušenj za BODOČE boje.

V poročilu je bilo pojasnjeno, da se zadnja dva stavka tičeta slučajev, ki se velikokrat dogode in povzročajo mnogo neprilik rudarjem in v podpornih društvih prizadetih okrajev ter v uradih tistih podpornih organizacij, katerih pravila določajo, da stavkokaz ne more biti član. Kedaj pa je človek stavkokaz in kedaj ne, in če stavka praktično še traja ali je le na papirju v glavnem uradu nacionalne unije, to najlaglje ugotove zastopniki društev in drugih organizacij prizadetega okrožja na skupni konferenci.

S to resolucijo se JSZ. izreka za nadaljevanje taktike kooperacije s premogarji in njihovo unijo. Je protivna bratomornemu boju kakršen se vrši sedaj, kaj v njemu bo unija docela izkpravela, če se članstvo ne zave ter ne napravi nevzdržnemu stanju konec.

Resolucija, ki jo je zbor soglasno sprejel, je dokument, ki ne vara in ne skriva resnice. Če se bi držali take poštene, konstruktivne taktike oni ki unijo vodijo in oni ki jo "rešujejo", pa bi premogarji ne šli skozi tolikšno trpljenje in moč delavstva bi bila res moč. Toda ako delavec noče misliti o pravem času, mora za svojo neprevidnost trpeti in se učiti iz izkušenj. Premogarji ne bodo ob unijo, toda ta ki jo imajo sedaj, je pogorišče, in graditi jo bodo morali znova, da ji bodo dali življenje, dušo in moč!

Koliko čitate? In kaj? Koliko knjig ste prečitali v življenju? Kakšnih? Zamislite se včasih v ta vprašanja in si napravite nanje odgovore, ki bodo vam v korist.

IVAN MOLEK:

ARGUMENTI NASPROTNIKOV EVOLUCIJE

Dodatek: J. M. Trunkovi argumenti

(Nadaljevanje.)

"Teologi so se ukvarjali z mnenjem o geocentričnem in heliocentričnem mnenju, pa ne kot teologi, temveč kot znanstveniki . . . nihče ni bil 'krivoverec' tedaj, ako je zagovarjal geocentrični sistem", piše g. Trunk. Kot znanstveniki? Kot znanstveniki so izjavljali: "In perniciem catholicae veritatis", da je novi nauk poguben za katoliško resnico. Ali govore tako znanstveniki? Kdo se zdaj laže? — Nihče ni bil krivoverec! Kdo se zdaj laže? Zakaj so sežgali Giordana Bruna v Rimu leta 1600? Mar ne radi krivoverstva, ker je učil Kopernikov nauk in da so zvezde stalnice solnca — kar danes ve vsak šolarček? Katoliška resnica! Great Scott!

Recimo argumentu na ljubo, da ima g. Trunk prav, da torej cerkev ni imela z vsem tem nobenega opravka — da so za vse to odgovorni edinole posamezni cerkveni mogotci. Zakaj pa je cerkev to odobraval? Zakaj ni tega preprečila? — Tudi v tem skrajnem slučaju je moralna odgovornost na cerkvi.

G. Trunk lahko ve, da je imela cerkev v tistih časih veliko moč. Ni bila le "duhovna in moralna sila", temveč posvetna oblast in vlada vseh vlad: nadvlada. Nemški cesarji so prejemali krono iz papeževih rok. Vladar, ki je ščitil krivoverce, je kmalu imel križarsko vojno na svojem vratu. To niso "ocvirki za mentaliteto poslušalcev in čitateljev", temveč zgodovinska dejstva. Ker je cerkev smatrala, da ima vso resnico v svojem zakupu, naravno ni trpela nobene nanovo odkrite resnice, ki se ni ujemala z njenimi "resnicami" — in ker je imela oblast in orožje, je seveda nastopala s silo. Danes, ko cerkev ni več nadvlada, bi bile prej možne tiste razlike, o katerih govori g. Trunk. Dandanes je vseeno, kaj mislijo cerkveni krogi in kaj misli cerkev v splošnem na primer o evoluciji. Ako bi bil Darwin prišel dvesto let prej, in če bi bil tako neumen, da bi bil šel v Rim kot je šel Bruno, ko ga je poklicala sv. inkvizicija, bi ga bili gotovo sežgali na grmadi. Tako pa je Darwin umrl naravne smrti.

Kaj se je spremenilo v zadnjih dvesto letih: cerkev ali splošne razmere? Oboje. Cerkev je izgubila monopol, da sme ona sama učiti resnico. Ta monopol ima danes čista in praktična znanost. Cerkev je izgubila politično moč, izgubila je posvetno vlado in izgubila je gospodarsko izkoriščanje s padcem fevdalizma. Oklepa se kapitalizma z vsemi štirimi, a ni se še mogla vživeti vanj. Cerkev, ki je nekoč proklamirala absolutno monarhijo za višek vladne forme po milosti božji — pozdravlja danes demokracijo ameriškega tipa. Cerkev je moralno.

politično in ekonomsko še močna tam, kjer je nevednost mase največja.

Še nekaj. G. Trunk pravi, da cerkev nima ničesar opraviti s kakimi znanstvenimi vprašanji. Dvomin — ali če je tako, je to velika koncesija. Cerkev je nekoč imela *precej opraviti!*

Profesor Lynn Thorndike na Columbia univerzi (New York) piše v letošnji aprilski številki revije "Scientific Monthly":

"Christianity has often been called a great historical religion, but until Mrs. Eddy it was seldom accused of being a great scientific religion. The Schoolmen and medieval theologians nevertheless attempted with the aid of Aristotle to make it such, and to correlate and reconcile Trinity with First Cause, angels with spheres, miracle with natural law and marvel, and, in general, traditional supernaturalism with a rational theory of the universe. The effort to establish this bold synthesis for centuries absorbed many of the most advanced thinkers of the medieval universities, but was already in the fourteenth century questioned by some of the ablest minds among them, was later attacked by humanists and religious reformers, and finally was generally abandoned".

Skolastiki in teologi seveda niso cerkev! A kje bi bila cerkev, če bi ne bilo skolastikov in teologov?

IV.

Environment! Razmere, okolnosti! G. Trunk priznava, da ima environment velikanski vpliv vsepovsod, nikakor pa ne gre, da bi se sklicevali nanj tam, kjer vplivajo drugi razlogi, ki z environmentom nimajo ničesar opraviti.

Moj predmet, ki ga g. Trunk kritizira, je biološka evolucija. Vsi biologi, ki se pečajo s procesi evolucije, se sklicujejo na environment: tla (okolica), hrana, klima, bolezni in sploh vse, s čimer so bitja v dotiki in kar jim pomaga do privajenega obstanka ali ogrožava isti obstanek. Moj nasprotnik ne omenja "drugih razlogov", temveč navaja sledečo duhovitost:

"Pri 'prodajanju' svoje evolucije so g. Moleku okolščine, environmenti skoroda vse. Kam pridemo, če se podamo na to polje? Poglejmo. G. Molek omenja, da je v Metliki slišal nekega kaplančka, toraj je moral hoditi v cerkev, imeti nekaj vere, menda je tako prišel tudi še z vero v Ameriko. Environment je bil toraj v starem kraju in nekaj časa tudi v Ameriki verski, in mišljenje je bilo versko. Pozneje je g. Molek prišel v drugi environment, v Chicago. Ta environment je bil — recimo kratko — brezverski, in mišljenje je postalo brezversko. Kdo je toraj mislil? Ali je mislil g. Molek versko ali environment, ko je bil environment verski, in kdo misli zdaj, ali g. Molek ali environment, ko je mišljenje brezversko? Ali je g. Molek le lutka, s katero se igra — environment?"

G. Trunk je preskočil kratkomalo od bio-

loškega k socialnemu environmentu, kar mi je končno tudi prav. Saj velja tudi tukaj proces, da razmere — okolica, vzgoja, tradicije, navade — ustvarjajo in prenavljajo človeka.

Najbrž ne bi zanimalo javnosti, koliko vere sem nesel v Ameriko in kje sem jo izgubil — ali je religija izgubila mene — dasi bi moji podrobni podatki o tej stvari močno pobili Trunkove "druge razloge". Mogoče o tem pozneje. Res pa je to, da sem se rodil brezverec — kakor se je rodil tudi g. Trunk. Vsi ljudje — kristjanski, muslimanski, budistični ali katero že religijozno znamko potem nosijo — se rode brez vere. Tako sva se rodila tudi midva: srditi gospod Trunk in moja malenkost, ki tako razburja Trunka; oba sva prišla na svet brezverca. Še več: prišla sva na svet kot perfektna divjaka! Niti trohice civilizacije ni bilo na naju. In še več: rodila sva se brez vsake pameti! Znala nisva absolutno nič več kot zna novorojen šimpanz. Prav tako sva se obnašala: sesala, ekskretirala, prijemala se za kar je bilo, plašila se trušč, drla se, kašljala in kihala. To je vse, kar sva znala in delala — in (mimogrede rečeno) prav to dela tudi novorojena opica, nič več. To ni environment, to so prirojene navade — in človek jih nima nič več kakor antropoidična opica. To je dokaz, da je človek ob rojstvu po svojem vedenju in sposobnostih še vedno na stopnji opice, nakar preide v štadij divjaka. Potem pride environment. G. Trunk in jaz sva se vsak dan učila to in ono od roditeljev. Naučila sva se hoditi po dveh in blebetati besede. Nekaj let so bile besede blebetane avtomatično, ali vsaka beseda je za naju nekaj pomenila. Besede sva ponavljala dan za dnevom glasno, a ko je bilo nama zapovedano, da morava biti bitii tiho, sva ponavljala tiho sama pri sebi. Kmalu ni bilo treba več niti šepetanja. Gotovi centri živčnega mehanizma v možganih so od tistih besed, da sva jih lahko samo še "misli-la". Tako se je za naju — kakor za vse druge ljudi — začel proces mišljenja, ki je bilo sprva zelo primitivno in prav nič logično. "Logičnost" je prišla dolgo kasneje, ko je bil mehanizem v glavi že dobro uglajen. In v tistem štadiju primitivnega mišljenja sva se navadila tudi verskih "resnic", ne da bi bil kdo naju vprašal, če je nama to prav ali ne. Enostavno sva morala sprejeti vse, ako ne, je pela šiba. Kdo je v tistih letih mislil, g. Trunk: vi ali drugi? Kdo je odločil: vi ali environment? Kdo je bil močnejši: vi ali razmere?

(*Dalje prihodnjč.*)

LISTNICA UREDNISTVA.

Pueblo, Colo. — V prihodnji številki.

Dopisnikom: Poročajte o kampanjskih aktivnostih v svojih krajih, kaj imajo v načrtih klubi, v koliko je agitacija že v teku itd.

Nekaj poročil je iz te številke izostalo. Bodo priobčena prihodnjč.

J. S. MACHAR:

POBOŽNA RODBINA

Prevel dr. Joža Glonar.

(Iz knjige "Konfesije literata".)

(Nadaljevanje.)

Tekli so dnevi, tekli tedni, in ta pomembni dan je postal drag spomin vsem udeležencem, novemu zakonskemu paru pa prvi korak na cesti, potreseni z rožami sreče. Vzorni vzgojitelj mladine je bil tudi vzoren mož svoji ljubljeni ženi, varoval jo je kakor oko v glavi, branil jo je pred vsakim pihljajem vetrička, juho ji je z lastnim pihanjem hladil, vstajal je zgodaj, da ji je lahko lastnoročno skuhal kavo in prinesel k posteljici in predno je zvečer zaspal, je velik del molitev svojih poleg teh, ki jih je opravljal za svojega dobrotnika, Gospoda Župnika, samo z Babetko pošiljal proti nebu. Babetka pa je bila popolnoma zadovoljna. Njena lica so cvetela kakor rože, njene modre oči so žarele in ko je bil mož v šoli, je rada skočila v farovž po besedo ali svet k Častitemu Gospodu, dasi gospodična Rezika teh obiskov ni ravno gledala s prijaznimi očmi in je bila potrebna vsa zgovornost samega Gospoda župnika, da so Reziko prepričali, da Duhovni Oče ni samo ravnatelj, ampak tudi svetovavec svojih župljanov v vseh trenutkih življenja.

In težka ura življenja se je bližala naši dragi Babetki —

Cenzor: Aha, že vem. Prosim vas, ne pozabite, da bodo to brała tudi katoliško vzgojena dekleta!

Jaz: Res. Hvala, da ste me opozorili.

Torej težka ura se je bližala Babetki. Nad njenim domom je venomer plavala štorclja, krožila in krožila, in Babetka si je dan za dnevom mislila: danes bo sedla pri nas na streho. Toda ni sedla, zopet je letala in krožila, in ne samo Babetka, ampak tudi pošteni Jan in pobožna Ana sta gledala za njo in tudi ljudje iz vasi — in čudno: štorclja je držala v kljunu punčko. Čisto malo punčko, tako, kakoršne so bile punčke, s katerimi ste se nekdaj igrali, ljube moje katoliške dekle. Samo da je bila živa. Seveda je Babetka zelo pazila, da bi se punčki nič ne zgodilo, ko bo štorclja sedla na streho. Njej se res ni zgodilo nič, pač pa naši dobri Babetki. Štorclja je namreč naenkrat sedla, Babetka je tekla, da bi punčko takoj ujela, pa je pri tem padla in se tako navražila, da je morala leči. Punčko je vzela pobožna Ana, Babetka pa je ležala. In je bila vendar vesela, da je punčka rešena. Veseli so bili tudi Gospod Župnik, nad vse pa vzorni vzgojitelj mladine, ki je takoj rekel, da bo tej punčki oče, in veselila sta se tudi pobožni Jan in skrbna Ana, ker sta sedaj postala dedek in babica. Častiti Gospod so črez nekaj dni detetu podelili Zakrament Svetega Krsta in ga tako sprejeli med svoje farane; iz posebne ljubezni do cele rodbine so opravili vse zastonj. Emanka pa, ki je po vsej sili hotel plačati običajni znesek, so z uljudno ljubeznjivostjo potrepljali po rami in ga potolažili z besedami Našega Odrešenika, ki je naročil Apostom: Zastonj ste vzeli, zastonj dajte —

Novo življenje je sedaj zavladalo v domu pobožnih ljudi: punčka je preobrnila ves dotedanji red in uvedla novega, spremenila je način življenja vseh, ki so bili okoli nje — toda, dragi naš čitatelj, naša pripovedka hiti proti koncu in zato je ne smemo za-

virati z opisovanjem reči, ki zanimajo samo one, katerih se tičejo v prvi vrsti. Recimo torej samo, da se je novi tok življenja zopet ustalil, da je njegov tok našel novo strugo in tekel po nji dalje in dalje, dokler ni prišel žalosten dogodek . . .

Dragi bravec, mi ljudje na svetu smo vsi samo stvar Gospodova. In On gleda na nas, svoja drevesa, in ko opazi, da je čas, pomigne, in Smrt, Njegov drvar, pohiti, da poseka drevesa, ki mu jih je označil Gospod. Med tem pa rastejo druga mala drevesca v nebo, šumotajo veselo slavo Gospodu z zelenjem svojih vej in se veselijo življenja.

In tako je pomignil Gospod in Smrt je stopila v sobo, kjer je sedel stari Homolka. Kadil je, razmišljal ali ne razmišljal, kdo ve, — naenkrat je rekel: Sakra! — se zgrabil za bok in padel s klopi. In bil je mrtev.

V domu je nastala žalost in jok. Marsikomu je bilo skrbnega moža žal. Gospod župnik so prihiteli, dajali tolažilne besede in opozarjali na nebeško slavo, v kateri se pobožni Jan sedaj veseli in v kateri se bodo z njim enkrat vsi sestali. Toda kaj pomagajo najlepše besede, če žalost reže in grize? Edini zdravnik — čas zaceli take rane, in tudi fa zdravnik potrebuje za svojo umetnost mnogo časa.

Pogreb pobožnega Jana je bil sijajen. Godba je igrala pokojnikovo ljubo pesem (edino posvetno pesmico, ki si jo je pri delu tu in tam zapel):

Oh kako bi še enkrat, še enkrat
vrte v Plzni gledal rad . . .

Gospod župnik so se pogreba udeležili z nekolicimi Častitimi sobrati iz okolice, veterani so dali zadnjo čast svojemu članu in množica ljudi je prišla ali iz spoštovanja do pokojnika, ali pa iz radovednosti gledat druge.

Častiti Gospod župnik so še po smrti pokazali z lepo pozornostjo svojo naklonjenost umrlemu Janu. Svetovali so rodbini, naj mu postavi kamen na grob, da bodo sami brez vsakih stroškov oskrbeli napis. In so ga res. V mladih letih so bili Častiti Gospod član Katoliške Moderne, pa so sedaj pisali enemu njenih vodij, Častitemu Gospodu župniku Dostal Lučinovu (Gospod župnik pravijo, da izhaja pesniški priimek vrhovne oblasti prostějovske fare od "lutnje") in Lutin je črez nekaj tednov poslal napis, ki je sedaj z zlatimi črkami izklesan na grobnem kamenu pobožnega Jana in se glasi:

Postoj in zmoli očenaš, kristjan!
Tukaj počiva naš Homolka Jan
in Večna Luč mu naj v očesa sveti!
Gospod je mnogo z njim imel veselja,
zato mu zdaj je izpolnjena želja,
da Ga po smrti sme v nebesih zreti,
kar upa tudi, onostran grobov,
teh vrstic pisec, župnik Lutinov.

Počivaj v miru, pobožni junak naše preproste pripovedke. Ginjen se ločim od tebe in nerad te zapuščam. Gotovo prosiš v nebeški slavi za one, ki so ti v življenju bili dragi, kajti Gospod župnik tudi po tvoji smrti niso odtegnili svoje prijazne naklonjenosti tvoji rodbini. Babetka prihaja v farovž kakor poprej in Bog blagoslavlja njeno rodbino ne samo na zdravju, ampak tudi na številu in pošilja leto za letom štorcljo s punčko na streho pobožne hišice; tako doživljuje vzorni vzgojitelj mladine leto za letom veselje, da se lahko tem punčkam oglasi za očeta in se veseli otrok, življenja in prijateljstva Častitega Gospoda; skrbna Ana pestuje vnučke, je še vedno čila, vedno zdrava

— prosi še dalje, pobožni Jan Homolka, ob prestolu Gospodovem, da bi vse še dalje tako ostalo!

Cenzor: No, konec je žalosten, toda genljiv! Kaj si čemo! Vsi moramo tje! Prihodnjič bom torej pripeljal Reyla. Z bogom!

Jaz: Na svidenje, paragraf!
(KONEC.)

“Progresivni” blok zopet rešuje S. N. P. J.

Med članstvo društva SNPJ., v katerih dominirajo “Radnikovci” oziroma imajo pristaše, dele okrožnico, ki ima naslov “Društvom in članom SNPJ.” Kot kaže unijski znak, je bila tiskana v tipografiji Adria na No. Halsted St. v Chicagu, kjer se tiska “Radnik”. Pred selitvijo v Detroit se je tiskal v nji tudi “Delavec”. Okrožnica seveda razkrinkava in ob enem agitira proti iniciativam, ki so sedaj v SNPJ. na splošnem glasovanju. Glasom pravil SNPJ. mora agitacija v Prosveti tekom glasovanja prenehati, ni pa v pravilih, da mora z njo prenehati “progresivni” blok in “Radnik”.

Okrožnica ni podpisana, razen, ako hočemo smatrati za podpis “Progresivni blok SNPJ.” Ampak marsikdo lahko da kaj tiskati in se posluži tega imena. Kot je pisala “D.S.” po konvenciji SNPJ. v Waukeganu, je progresivcev mnogo in navedla je celo oblokov odbor, v katerem so bili (ali so morda še, ker ni bilo nikoli rečeno, da so resignirali) Sepić (Neffs), Hafner (Strabane) in Šragel (Johnston City). K progresivnemu bloku je bil prištet tudi krožek Čikažanov, ki tudi ni nikoli “resigniral”. Vsekakor — jasno je, da progresivni blok ni prav gotov svoje progresivnosti, kajti drugače bi Bartulovič, ki je okrožnico sestavil, gotovo podpisal kakšne osebe, vsaj take, ki imajo namesto glav bloke.

Okrožnica, ki odrešuje članstvo SNPJ. pred strašno nevarnostjo, se takole začenja:

“Bratje in sestre! V teh težkih in kritičnih časih za delavski razred, hočemo navesti nekoliko najvažnejših problemov, ki se tičejo neposredno SNPJ. in njegovega članstva. Vsled tega želimo, da hladnokrovno razborito in z delavske točke gledišča, o tem razmislite, premislite in storite vaš zaključek, na temelju katerega morete potem delovati za vaše interese in interese SNPJ.

Glavni odbor (njegova večina) u imenu cele jednote gre v svojem delovanju čedalje bolj proti interesom jednote in delavstva sploh . . . Prisiljeni smo priti pred vas . . . da lahko še pravočasno preprečite njegovo pogobonosno delovanje, ki je nevarno našim skupnim delavskim interesom . . .”

Potem našteva:

“Dobro se še spominjate, kako je ta odbor sklenil vložiti denar v Kristanovo banko, ne da bi od nje zahteval garancije, neupoštevajoč, da take banke kot je Kristanova v Jugoslaviji bankrotirajo, in da je celo gospodarstvo v Jugoslaviji nestabilno.” Nato konstatira, da je nad 80 društev podprlo okrožnico druž. Francisco Ferrer v Chicagu in samo 6—7 se jih ni strinjalo znjo. Potem je gl. odbor skušal suspendirati ali celo izključiti kar cela društva, in v dokaz navaja druž. Francisco Ferrer. Torej še vedno ta Ferrer! Čeprav ga je odklonil, mu je še vedno pri srcu.

Ali zločinstevec gl. odbora ni še pri kraju, kajti

okrožnica nam naznanja da se je sedaj udinjal Lewisovi mašini in “odprto ter sistematično deluje proti borbenim štrajkarjem” ter se poslužuje taktike, ki vodi premogarje direktno v poraz. In nadalje: “Medtem ko Lewis deluje na upropaščenje unije, služi delodajalcem, gl. odbor SNPJ. podpira Lewisa in kompanijo . . .”

Okrožnica zatrjuje, da se večina gl. odbora (manjšina je po njegovem mnenju na mestu) strašno boji, da se članstvo jednote in slovensko delavstvo ne prepriča o njeni protidelavski politiki. Boji se, da se delavstvo nekega dne ne postavi po robu štrajkolomski taktiki večine gl. odbora . . . To bo ropotalo tedaj, kaj?!

To so veliki grehi “večine” gl. odbora, a še večji pridejo. Okrožnica pravi:

“Toda je šel (gl. odbor) še dalje . . . Poslužil se je društva v Johnstownu . . .” nato pa pripoveduje, kako se boji, da bi se konvencija vršila v Chicagu in hoče zbežati pred razkrinkanjem v clevelandsko zavetje. Poslužil se je dr. št. 5 v Clevelandu, da je predlagalo zmanjšanje delegacije, in bi tako odvzel malim naprednim društvom pravico do zastopstva.

Ko vse lepo našteje, pravi:

“Zato vam rečemo: Ne dovolite nikdar, da se denar SNPJ. vplaga v nesigurna podjetja, kakor je Kristanova banka. Zahtevajte od gl. odbora, da preneha s podpiranjem Lewisove reakcionarne mašine; podpirajte vsi jedinstveno naprednjake. Podpirajte štrajkaše po National Miners' Relief Committee! S svojim glasovanjem nastopite proti vsaki promeni, bodisi glede mesta konvencije, bodisi glede volitev delegatov . . .”

Potem se ta nasvet z drugimi, gromječimi in grmečimi besedami ponavlja, na koncu pa je podpis: Progresivni blok SNPJ. Some block!

Republikanci so v praksi “mokri” in politično “suhi”

Na konvenciji v Kansas Cityju se je republikanska stranka izrekla za točko v platformi, s katero se zavezuje braniti prohibicijo kot zakon in ga uveljaviti v praksi. V resnici po so v “praksi” pili, in so popili precej vagonov piva in žganja, ki so ga navozili butlegerji v konvenčno mesto. “Politično” so glasovali za “sušo”.

V PRIHODNJI ŠTEVILKI

članek o komediji z nominacijskimi konvencijami republikancev in demokratov; članek o našem gibanju med ženstvom, o prosvetnem delu in drugem. V tej številki članek “Glas Svobode preminul”, poročilo o konvenciji SSPZ., Premogarji in JSZ. ter razni drugi članki in dopisi.

Konec "Glasa Svobode"

Koncem maja to leto je izšla zadnja številka nekdanj vplivnega in razširjenega "Glasa Svobode". Dolgo se je list mučil, lastnik si je veliko prizadeval, da ga ohrani, pa ni bilo mogoče.

Lansko leto je prenehal koncem maja, 2. septembra 1927 pa je zopet izšel. Ni se mogel obdržati in se je končno podal usodi.

Kot kroniki beležimo:

"Glas Svobode" je začel izhajati l. 1902 v Pueblu. Ustanovil ga je Martin Konda v družbi s. Fr. Medico. Naslednje leto sta se lastnika z listom preselila v Chicago. Izhajal je večinoma enkrat na teden, včasih dvakrat, in včasih trikrat na teden. Vselej pa je bil prisiljen povrniti se v tednik, bodisi radi tehničnih, bodisi radi finančnih težkoč, ali obojih. Ko je Medica pustil sodelovanje, je postal Martin Konda edini lastnik lista. Pred kakimi 15. leti je ustanovil tudi tiskarno, kateri je dal isto ime kot listu.

Po smrti Martina Konde (8. marca 1922) je postala lastnica lista in tiskarne njegova soproga Mrs. Marija Konda, ki je najela za urednika Zvonko Novaka, kateri je že prej večkrat delal pri Kondu.

Meseca februarja 1925 je Mrs. Konda prodala list in tiskarno "Glas Svobode" novoorganizirani družbi, ki je začela s poslovanjem pod imenom "Atlantic Printing & Publishing Co." Med novimi lastniki je bil Albin Skubic edini Slovenec. Se pred tem je napravila Mrs. Konda s sodelovanjem Albina H. Skubica na delegate clevelandske konvencije SSPZ. pritisk, da bi prevzela tiskarno in list omenjena zveza, toda ponudba je naletela na slab odziv. "Glas Svobode" ni prišel več v poštev niti kot glasilo, kajti to je po clevelandski konvenciji postala "Enakopravnost".

V začetku decembra 1926 je bil "Glas Svobode" ponujen "Proletarcu"; dali bi mu ga za \$700 zaeno s knjigami, ki jih je imel v zalogi. Druga cena je bila \$500, pod pogojem, da dobi "Proletarca" v tisk tiskarna bivšega "Glasa Svobode". Sporočili so, da se tiska "Glas Svobode" v 1,900 izvodih, in da mu naročniki dolgujejo \$5,000 na naročnini. Mnogim, oziroma skoro vsem so ga pošiljali zastoj.

Upravni odbor "Proletarca" je ponudbo odklonil.

Leta 1925 so iz klerikalnih virov namigavali, da je bil "Glas Svobode" ponujen tudi njim. Dejstvo je, da je bil dolgo naprodaj, a kupca ni bilo, razun enega, kateremu je družba list končno tudi prepustila. Tako je postal januarja 1927 lastnik "Glasa Svobode" Zvonko Novak. Dali so mu ga pod pogojem, da plača zanj vsoto kolikoršno bo pač v stanju zbrati skupaj. Tako se je začel lov za notami in posojili v gotovini. Zvonko Novak je vzel vse, kolikor je kdo hotel dati, od dolarja pa do stotakov. V teku leta je dobil pri raznih ljudeh par tisoč, a je šlo vse sproti. Že meseca aprila se je sprl z lastniki tiskarne katero je ustanovil Martin Konda s sodelovanjem slovenskih delavcev, ter dal list v tisk tiskarni "Adria". Dotodaj je izhajal dvakrat, potem le enkrat na teden. Ker ni bilo dohodkov, ker so vsote, iztirjane na note pošle, in ker so bila nadaljna posojila, ki jih je dobil, neznatna, je koncem maja prenehal. Dne 2. septembra 1927 je zopet izšel s pomočjo neke oglaševalne družbe, ki ga je obudila k življenju. Začela je z lovom za oglasi in mu jih mnogo pridobila, toda vseeno ni šlo. Družba se je naveličala, in je Zvonku Novaku odklonila nadaljno pomoč.

V petek 20. aprila 1928 je izšla "zadnja" številka. Naslednjo je tiskarna odklonila prevzeti v delo, ako

ne dobi plačila naprej. Ker ni mogel dobiti denarja, je poslal "Prosveti" sporočilo, da naj naznanijo, da je "Glas Svobode" začasno prenehal, ker ni sredstev. Obljubil je, da začne čez par mesecev zopet izhajati.

Zvonko Novak se je veliko prizadeval, da ohrani list pri življenju vsaj do konvencije SSPZ., ki se je vršila v začetku junija t. l. v Indianapolisu. Bil je prepričan, da ga društvo št. 1 SSPZ. izvoli za delegata, toda ga ni maralo. To ga je zelo raztogotilo, da je prišel na naslednje seje z obtožnicami proti enemu delegatu in par drugim članom. Vztrajal je pri misli, da je treba "G.S." vzlic temu porazu ohraniti, kajti uverjen je bil, da bo konvencija SSPZ. sklenila ustanoviti svoje glasilo in on (Zvonko Novak) ji tedaj ponudi "Glas Svobode" popolnoma zastoj. Za protiuslugo pa bi ga delegacija seveda izvolila za urednika glasila. V tem upanju je zbral skupaj še nekaj novcev in koncem maja izdal še eno številko, potem ne več.

"Glas Svobode" je menjal lastnike petkrat. Prva sta bila Konda in Medica, potem Konda sam, po smrti Konde je prešel v last Mrs. Konde, od nje ga je prevzela Atlantic Printing & Publishing Co., ta ga je prodala Zvonku Novaku ki je navedel za lastnike poleg sebe tudi svojo soprogo in Peteha, po reorganizaciji septembra 1927 pa je odločevala pri lastništvu oglaševalna družba, katere ni hotel Zvonko Novak nikoli navesti z imenom.

Izmed slovenskih listov ni noben menjal urednika tolikokrat kakor "Glas Svobode". To je bilo za list skrajno škodljivo. Zvonko Novak je bil urednik "Glasa Svobode" od časa do časa še pod prejšnjimi lastniki. Enkrat, ko je po običajnem sporu z gospodarjem pustil uredništvo "Glasa Svobode", je šel za urednika h klerikalnemu "Amerikanskemu Slovencu", od tam pa po ovinkih zopet nazaj k svobodomiselnemu glasilu.

Prva leta so se oklenili "Glasa Svobode" tudi socialisti, ki so zanj pridno agitirali in naši sodrugji so ga urejevali. A to ni trajalo dolgo, kajti lastnik je imel svojo politiko in ambicije. Vsled tega so se socialisti od "Glasa Svobode" odstranili in ustanovili l. 1906 "Proletarca". Svobodomiselnost glasilo je imelo lepo priliko, da se razvije v razredno delavski list, a lastnik ni razumel priložnosti in je pustil, da je šla mimo.

Poslednja leta je služil "Glas Svobode" v glavnem le napadom na socialiste in socialistični pokret. V svoji zadnji številki 20. aprila to leto je priobčil uredniški članek "O socialistični platformi", v katerem napada konvencijo socialistične stranke ter njen program. Ostal je torej zvest taktiki svojega poslednjega urednika do konca.

"Proletarec" z dne 23. junija 1927 je pisal med drugim:

"'Proletarec' nima vzroka, da se bi veselil prenehanja 'Glasa Svobode', kajti od tega ne bo imel ne škode in ne koristi. 'Glas Svobode' si je veliko prizadeval, da bi ugonobil 'Proletarca', in v obrekovanju naših sodrugov ni poznal nobenih meja. A 'Proletarec' vendar izhaja. 'Glas Svobode' ni več.

Naj mu bo zapisan v zgodovini ameriških Slovencev blag spomin. Bil je — in je storil kar je bil zmožen storiti. Več ni mogel, ni znal in ni storil. Vseeno — lep venec na njegov grob."

Če delavci ne bodo čitali "Proletarca", kako jih naj doseže socialistična agitacija? Ležeče je na vas, da ga razširite. Čas je DANES, ne šele "prihodnjič enkrat".

Novi odbor S. S. P. Z. in drugo

Konvencija Slovenske svobodomiselné podporne zveze, ki je pričela 4. junija v Indianapolisu, je zaključila zborovanje 11. junija ob 9:20 zvečer. Zborovala je sedem delovnih dni.

Kakor SNPJ., ima tudi SSPZ. v svojih pravilih določbo, da stavkokazi ne morejo biti njeni člani. Vsled nje je v Pennsylvaniji izgubila poslovnico, in da jo dobi nazaj, je zadnja konvencija po precej burni razpravi tisto določbo brisala iz pravil. Nekateri so naglašali, da jo ima tudi SNPJ., pa v Pennsylvaniji vzlic temu ni izgubila poslovnice, drugi pa so rekli, da jo še lahko izgubi.

Po mojem mnenju je ne bilo treba črtati, ampak jo uvesti v pravila tako, kot jo ima SNPJ. Stavkokaštvo je nevaren poklic, kakor npr. gasilski, policijski, streljaški v rovih itd., in se bi ga moglo definirati na ta način, da bi tudi v pennsylvanski kapitalistični domeni, kjer je mogočni Mellon vse, ne mogli nagajati. Malo več previdnosti, ko se sestavlja pravila, pa bo pozneje manj sitnosti. Zbor JSZ. je sprejel z ozirom na društva takih jednot ki imajo to točko v pravilih, in v interesu premogarjev ter njih družin posebno resolucijo, ki bo, če jo bodo društva izvajala, mnogo pripomogla, da ne bo v bodoče v glavnih uradih toliko zapletljajev. (Je priobčena v tej številki na 3.-4. strani. — Ured.)

Bolniški sklad je bil važno vprašanje pred konvencijo. Dvadolarski dela občutno izgubo in je daleč pod vsoto ki bi jo moral imeti v blagajni glasom pravil. Ali kot navadno, so delegatje tudi tukaj hoteli, da izrednih asesmentov ne bo, da so podpore čimvišje in asesment čimnižji. Nič ni pomagalo dokazovanje, sistem ostane v veljavi stari, z razliko, da se asesment v dvadolarski razred dnevne bolniške podpore poviša od \$1.60 na \$1.70, in da se za prvih pet dni boleznine plača podpore.

Konvencija je sprejela načrt za ustanovitev sklada za stare in onemogle, nekaj penzijski sklad, kot ga ima dosedaj clevelandska Slovenska dobrodelna zveza. Po načrtu kot ga je sprejela konvencija SSPZ., se bo iz tega sklada plačevalo onemoglim članom po 60. letu starosti, ako so brez sredstev, \$20 mesečne podpore. Od 1. januarja naprej bo plačeval vanj vsak član 5c mesečno, podporo iz njega pa se bo začelo izplačevati, ko bo imel \$10,000. Omenjena clevelandska organizacija ima v podobnem skladu okrog \$25,000. — SNPJ. nima še takega posebnega fonda, podporo tudi za te slučaje pa izplačuje iz sklada izrednih podpor.

Točka glede reprezentacije društev na konvencijah je spremenjena v toliko, da mora društvo šteti najmanj 25 članov da je upravičeno do svojega delegata; preje se je glasilo 15. Društvo s sto člani je upravičeno do dveh in potem na vsakih dve sto članov enega delegata več. Dnevniške plačajo društva, Zveza pa vožnje stroške. Prihodnja konvencija bo v Pittsburghu, Pa.

Izmed resolucij je bila predložena ena, ki želi, da se preostala imovina JRZ. razdeli stavkarjem. (Ko sta se vršili zadnji dve konvenciji JRZ., je bila obakrat povabljena tudi SSPZ., da pošlje zastopnike, kakor tudi druge organizacije, ki so pristale na program JRZ., a je šla preko povabila. Bilo bi pametno, ker se za stvar zanima, če bi prevzela tudi odgovornost za upravljanje in "delitev" dotične imovine.)

Nekateri delegatje so kritizirali pomožno akcijo clevelandske federacije SNPJ. za premogarje, češ da so sodelovali tudi člani drugih organizacij, podpora

pa je bila pošiljana predvsem članom SNPJ. Delegat Grčar (Penna) je dejal, da s odobili to podporo le tisti člani SSPZ., ki so ob enem člani SNPJ. Ali ker stvar ni tako kritična, je šla konvencija preko z zahvalo vsem, ki so kaj storili za premogarje.

Velika "napetost" je vladala z ozirom na volitve glavnega odbora, in v nedeljo 10. junija, ko je delegacija počivala, so mnogo ugibali, kdo bo izvoljen in kdo ne, in čemu je boljše, da je izvoljen ta in ta namesto da bi prišel v urad oni in oni. To se pravi — kot je na konvencijah navada, se je volil odbor SSPZ. neuradno že v nedeljo, pa tudi v soboto in prej. Oфициelno pa je bil izvoljen v ponedeljek, zadnji dan zborovanja.

Ko so bila na dnevnem redu pravila, je bila predlagana točka, da ne more biti nihče v upravnem odboru SSPZ., ako je član glavnega odbora kake druge podporne organizacije. In če kdo takih sprejme kandidaturo v glavni odbor SSPZ. in je izvoljen, mora resignirati iz urada pri organizaciji kjer je glavni odbornik, ali pa ne sme sprejeti urada v SSPZ.

Ta točka je bila napisana specielno proti Fr. Somraku, ki je predsednik SSPZ. in predsednik gospodarskega odbora SNPJ. Tudi dr. Kern je član gl. odbora SNPJ. in istotako SSPZ., da pa ne bi bil i on vključen, zadene točka samo člane upravnega odbora. Razprava o nji je bila burna, padale so ostre besede in je bila končno sprejeta. Vsa stvar je bila v namenu torej podobna Turkovemu predlogu na konvenciji SNPJ. v Waukeganu, da dva člana ene družine ne smeta biti v glavnem odboru. Slično točko, kot jo ima SSPZ. sedaj, je imela, če se pisec ne moti, tudi SNPJ. do l. 1920. V razpravi o združenju, in potem o omenjeni točki, se je videlo, da je Somrakov *grip* zelo popustil v SSPZ.

V agitacijskih pomenkih pred volitvami odbora so gotovi delegatje, posebno nekateri clevelandski, vplivali na Vatro Grilla, da sprejme nominacijo za predsednika, češ, če jo ti ne boš, jo bō Bostič gotovo in bo izvoljen. Sprejela sta nominacijo za predsednika sedanji predsednik Somrak in Grill. Prvi je dobil 39, in Grill 46 glasov — torej sedem glasov večine, iz česar se je sklepalo, da če bi Grill ne bil sprejel nominacije, ampak bi res stala drug proti drugemu Somrak in Bostič, bi bil prvi izvoljen, razen ako bi glasovali za slednjega tudi tisti clevelandski delegatje, ki so oddali svoje glasove Grillu. Če se pomisli, da je dobil Somrak vzlic nasprotovanju in kritikam skozi prošla leta 39 glasov, je to več kot so mnogi pričakovali. Kandidiral je tudi za gl. blagajnika in z njim štirje drugi. Pri ožjih volitvah med Kmettom in Somrakom (oba iz Clevelanda) je dobil Kmett 48 glasov in Somrak 38.

Za podpredsednika so bili štirje kandidatje. Izvoljen je bil dosedanji podpredsednik Frank Bostič iz Chicaga.

William Rus, sedanji začasni tajnik in bivši glavni tajnik, je dobil ta urad ponovno s 73 glasovi.

Za vrhovnega zdravnika je bil soglasno izvoljen dr. F. J. Kern. V nadzornem odboru so, John Kalan (predsednik), Summit, Ill.; Frank Mahnich, Aurora, Minn.; Frank Pucell, Cleveland, O.

Porotni odbor: Joseph Krotec, Pittsburgh, Pa.; Anton Zaitz, Forest City, Pa.; Krist Stokel, Cleveland, Ohio.

Pet članov novega glavnega odbora je v Clevelandu, trije v Illinoisu, dva v Pennsylvaniji in eden v Minnesoti.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

KAKO IN KOLIKO SMO SOCIALISTIČNI V COLLINWOODU.

COLLINWOOD, O. — Januarja enkrat se je vršila seja delničarjev Slovenskega delavskega doma. Kar nas je bilo "trdo kuhanih", smo puške pometali v koruzo in smo rekli, "mi ne bomo". Za vajeti so prijeli drugi, ki so bolj mirni, in kolo časa se suče naprej.

V Proletarcu je izšlo tudi par dopisov o takratnem boju, kdo da bo "ronal" dom. Dopisovalec se je podpisoval z X.X. Kdo je X.X. v Collinwoodu, mi ni znano, ali takrat je nas bilo več, in tudi mene je doletevala čast biti X.X., pa sem jo trdovratno odklanjal, ker ne maram biti plagijator in si lastiti dopise drugih, pa če prav so boljši kot moji.

Radi tistih dopisov je prišlo v navskrižje tudi pri našem klubu. Nekli so trdili, da je imel X.X. prav, drugi, da ni lepo, ker je tako pisal. Nekaj nas je pa držalo "za" in nekaj "proti", nekateri pa z roko.

Posledica: Mene ne bo več na sejo, če bo ta. Mene tudi ne. Tudi jaz ne pridem!! Na zadnji seji nas je bilo izmed štirideset članov za celih pet prstov. Jesen bo kmalu tukaj, kampanjsko delo je tukaj, novemberske volitve pridejo, in treba je, da nekdo dela, treba je gmotnih sredstev, ako hočemo kaj doseči. In dosegli bomo le skupno z delom in s požrtvovalnostjo.

Apelira se na vas, da se odzovete polnoštevilno na prihodnjo sejo. Klub št. 49 vas potrebuje. V skupnem delu bo naš napredek, če pa bomo posamezno "cin-cali", bo naš pogin. — F. B.

ZA MOXHAM-JOHNSTOWN.

Delničarjem in drugim odjemalcem bivše Moxham Slovenian Co-operative Association v Moxhamu (Johnstown), Pa., blagohotno na znanje.

Likvidacijski odbor goriomenjene zadruge, ki je bil izvoljen na prošli seji delničarjev v svrhu ureditve razpusta kooperative, prodaje posestva, opreme, preostale zaloge blaga itd., sporoča, da je kupil trgovino s poslopjem in opremo vred naš dobroznani rojak Frank Naglič iz Krayna, Pa., ki jo bo vodil naprej ter jo otvoril ko hitro bodo vse zadeve med bivšo kooperativo ter njim urejene. Ker je bila splošna želja delničarjev zadruge, da bi ta dobroznana trgovina ostala v slovenski posesti, jim je s tem nedvomno ustrezno, kajti Frank Naglič je poznan kot poštenjak in podjeten človek, ki ga na tem mestu vsem bivšim delničarjem ter ostali publikii toplo priporočamo. Rokjak Naglič obljubuje, da bo skušal odjemalcem najboljše postreči s svežim blagom po zmernih cenah.

Nadalje ta odbor prosi, da kdor ima napram zadruzi še kake obveznosti, da se zglati v kratkem, da se stvari izravna, ker ima tudi odbor poravnati račune za blago raznim tvrdkam, ki so jo zalagale. Eventuelni preostanek se razdeli med delničarje sorazmerno po številu delnic ki jih posedujejo.

Za likvidacijski odbor, *John Kobal*, predsednik zadruge; *Frank Koreltz*, tajnik; *Geo. Raspotnik*, blagajnik; *Andrew Vidrich*, *Rudolf Granda*, odbornika.

Naslov: 516 Linden Ave., Johnstown, Pa.

V OHIJU POTREBUJEMO 20,000 PODPISOV NA PETICIJE.

CLEVELAND, O. — Socialistična stranka v Ohiju ima svojo listo kandidatov v državne urade, imamo predsedniškega in podpredsedniškega kandidata, imamo delavstvo ki se zanima za delo naše stranke, nimamo pa še 20,000 podpisov, kolikor jih moramo dobiti, da dobimo socialistično rubriko na glasovnici. Podpise moramo dohiti, in če dobimo v tem letu zadosten odstotek glasov, bo naša stranka v bodoče dobila pravo do rubrike na glasovnice brez podpisov. Izgubili smo jo v letih po vojni, ko je socialistična stranka v tej državi domalega razpadla.

Danes pa, ko se nam nudijo vsi pogoji, da jo zgradimo v jako silo, se jih moramo poslužiti. Nekateri sodrugi so že na delu in pridno nabirajo podpise. Da pa ne bomo nič riskirali, jih mora biti čimveč ki se bodo lotili tega dela. Za ta okraj je treba 2,000 podpisov. Peticije dobite v klubovem uradu. Kdor jih še nima, naj pride ponje, ker je dobro, da nas dela mnogo in da stori vsaki nekoliko.

Več prihodnji teden. — *John Kriebel*.

PIKNIK SPRINGFIELDSKIH SODRUGOV.

SPRINGFIELD, ILL. — Klub št. 47 JSZ. priredi prvo nedeljo v juliju velik piknik na farmi sodruga Logarja. Prične se ob 1 popoldne. Sodeloval bo tudi naš pevski zbor in zapel nekaj delavskih pesmi. Program bo zelo obširen. Preostanek je namenjen za volilno kampanjo.

V slučaju slabega vremena se vrši naslednjo nedeljo.

Ta pikniški prostor je na vzhodni strani Springfielda ob cesti na Taylorville. Za dobro postrežbo v vseh ozirih bo skrbel odbor. — Na svidenje 1. julija na našem pikniku, na katerega vabimo rojake v Springfieldu in iz okoliških naselbin. — *Joseph Ovca*.

ČLANOM KLUBA ŠT. 114 J. S. Z. V DETROITU.

Prosim vse tiste člane kluba št. 114 JSZ. v Detroitu, ki so razpečavali prvomajsko številko, da o rezultatu sporoče na klubovi seji v nedeljo 24. junija ob 10. dopoldne v Hrvatskem domu. — *Jože Menton*, tajnik.

BUNCO PARTY ZA BUNK LIST.

CHICAGO, ILL. — V Chicagu je Mrs. Japich s sodelovanjem drugaric Rajković, Čučković, Horzić in Ane Vidmar priredila "bunco party" za "Delavca", ki je med tem izpraznil svoj bunk ter šel po gobe — pravijo da v večna lovišča, od kjer ni povratka. "Radnikovci" so na eni svojih sej v Chicagu pojasnili, kako težko gre listu ki se seli iz mesta v mesto, in v vsakem naletu na slabše, potem pa so dali ukaz drugarici Rajković: Tvoja dužnost je, da nešto poduzmeš za 'Delavec'. In naša drugarica je šla k drugarici Japić, ter ji je rekla isto. Tako je prišlo do bunco party, ki je prinesla \$75 čistega. "Bilo je vrlo simbolično vidjeti onaj mali, ali tako društveni skup . . ." piše drugarica Rajković o tej zgodovinski bunco party. Well, I could almost imagine, da je bil mali "simboličen" skup.

Pika.

Konferenca Izobraževalne akcije za centralno Pennsylvanijo dobro uspeva

V nedeljo 3. junija se je vršilo na Moxhamu poleg Johnstowna drugo zborovanje Konferenca Izobraževalne akcije, v kateri so soc. klubi, podporna društva raznih organizacij in kulturna društva. Zastopana sta bila kluba JSZ. 127, Krayn, in št. 5, Johnstown, društ. "Triglav" št. 82, št. 174, št. 3, št. 44 št. 600 in št. 254, vsa SNPJ., društvo št. 162 SSPZ., Samostojno društvo "Moxham" in več neoficielno. Poleg zastopnikov je bilo precej gostov. Referate so imeli Vidrich, Podboy, Kašca in tajnik Zabric.

Predsedoval je Andrew Vidrich, zapisnik pa je vodil Stephen Zabric.

Prihodnja konferenca se vrši v nedeljo 29. julija na Bon Air, Pa. — Zapisnik konference bo priobčen prihodnjic.

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

za mesec maj 1928

DRŽAVA IN MESTO	Redne znamke	Dualne znamke	Izj. znamke	Prejemki	Glav. sta- nu str.	Drž. in okr. org.	Konv. fond J. S. Z.
COLORADO:							
Pueblo	10	10	..	\$6.50	\$1.50	\$1.50	\$2.00
ILLINOIS:							
Waukegan ...	14	4	..	5.60	1.80
Nokomis	1	18	4	6.60	1.90
Springfield ...	20	3	10	7.05	2.30
Chicago No. 1.100	20	20	..	37.00	12.00
Chicago No. 20	10	20	..	10.00	3.00
Virgen	4	1.20	16.05	16.05	.40
INDIANA:							
Universal	10	..	6	3.00	1.00
Clinton	6	3	2	2.85	1.42½	1.42½	.90
KANSAS:							
Cockerill	2	2	5	1.30	.30	.30	.40
MICHIGAN:							
Detroit	40	10	..	15.50	3.75	3.75	5.00
MONTANA:							
M. at L.	6	..	2.10	.45	.45	.60
OHIO:							
Barberton	20	6.00	2.00
Glencoe	4	1	5	1.5550
Girard	40	6	..	14.10	4.60
Cleveland	40	20	..	19.00	6.00
Bridgeport	14
West Park ..	17	5.10	1.70
Collinwood ...	10	3.00	11.85	11.85	1.00
PENNA:							
Avella	9
Farrell	5	2	..	2.2070
Herminie	5	1	..	1.8550
Moon Run ...	1	..	17	.3010
Luzerne	3	1	..	1.2540
Conemaugh ..	20	6.00	2.00
Latrobe	1	4	..	1.7050
West Newton .	5	2	..	2.2070
Forest City...	3	1	..	1.25	4.05	4.05	.40
WISCONSIN:							
Sheboygan ...	20	20	..	13.00	3.00	3.00	4.00
WYOMING:							
Sublet	7	3	..	3.15	.75	.75	1.00
Skupaj	418	157	72	\$180.35	\$43.12½	\$43.12½	\$57.50
				Red.	Dual	Izjemnih	
Znamk no roki dne 1. maja 1928...				136	121	68	
Prejeli od stranke				400	100	100	
Skupaj				536	221	168	
Razpečanih tekom meseca				418	157	72	
Na roki 31 maja 1928				118	64	96	

Socialisti vsak dan izdajajo in prodajajo delavstvo---

Takih prodajalcev, kot so socialisti, ne najdete pod božjim solncem. Le poslušajte naše prijatelje "komuniste", ki nas opisujejo dan za dnem. Njihov angleški dnevnik v New Yorku vpije, da če se nas hitro ne ugonobi, bomo vse delavce razprodali in potem pobrali nazaj ter znova prodali. Eksekutiva komunistične stranke kliče na nemilosrden boj proti socialistom, drugače se dogodi, da bodo prodali vsakega delavca peterim kapitalistom h krati, potem pa še v sužnost, njihove duše pa vragu.

Eksekutiva komunistične stranke pravi (glej "Radnik" z dne 15. maja), da je danes socialistična stranka neprijatelj delavskega ljudstva, zato jo je treba napadati, da se jo čim prej uniči. V isti številki "Radnika" na prvi strani te zbode v oči naslov: "Maurer ujedinen z reakcijo". Torej tudi Maurer, tisti Maurer ki je bil v Rusiji in tako lepo pisal ter govoril o nji, se je končno združil z reakcijo! No, da prečitamo vest, ki se glasi: "Philadelphia, Pa. — James Maurer, socialistični kandidat za podpredsednika Zed. držav in njegovi pristaši so se na konvenciji državne delavske federacije odprto združili z Lewisovo-Faganovo-Cappelinijevo mašino.

Resolucije za pomoč brezposelnim, za pet dni dela v tednu, za ustanovitev prave delavske stranke, proti militarizmu itd. so zavržene z združeno močjo Maurerja in njegovih pristašev v zvezi s skrajno reakcijo.

Še nekoliko, in ameriški socialisti bodo šli v cerkev."

Človek, ki je že davno nehal verjeti kar pišejo taki revolucionarji, se dostikrat vpraša, če niso takile provokatorji direktno v službi — reakcije! Delo, ki ga vrše, je samo nji v prid; njihov beganje delavstva služi edino kapitalističnim interesom.

Sicer pa se število pristašev, ki so jih zavedli, krči. Vzelo je nekaj let, predno so ljudje spoznali, da tisti, ki najbolj kriče za "revolucijo", so najmanj revolucionarji; niso drugega kakor kričači in zdražbarji, in takih se pameten svet najraje ogiba.

Tajništvo Jugoslovanske matice za Ameriko

V "Enakopravnosti" z dne 13. junija se tajnik Jugoslovanske matice za Ameriko potožuje, da slovenski listi niso priobčevali poslani jim novice iz Julijske krajine in Primorja, razen Enakopravnosti, Prosvete in Glasa Svobode. Pošiljana so bila v začetku desetim listom.

Kar se tiče "Proletarca", stoji uredništvo na stališču, da je potrata prostora, ako priobčuje od črke do črke iste stvari kot jih priobčujejo dnevnik. Mi npr. priobčimo le malokdaj kakšno stvar od F.L.L.S., ker lahko naši čitatelji berejo isto stvar v enem ali drugem slovenskem listu, kajti priobčujejo jih menda vsi, razen "Ave Marije". Dnevnik si taka ponatiskovanja lahko privoščijo, ne pa tedniki, posebno ako niso obsežni.

O problemih narodnostnih manjšin pišemo in o vseh drugih problemih ki se nas tičejo. In ker vemo, da je narodnostna vprašanja nemogoče rešiti v sedanji ekonomski uredbi — razne "mirovne" pogodbe, sklenjene po "zadnji" svetovni vojni so to znova dokazale

— je naravno, da bi jih mi radi rešili kot socialisti, in v ta namen želimo socialistično misleče ljudstvo, kajti kot tako bo dostopnejše treznim mislim in ne bo pristalo v zatiranja in krivice.

MILE KLOPČIČ:

LJUDJE IZ GLOBELI

NE, ta globel je včasih posegla vame v dno ter me pretresla. Bili smo še mladi kot rosa, v srcih mladi, in krotičilo nam je srca, ko smo spoznali globel. Snemala je zastor za zastorom pred nami in smo videli to rano ran. Rana dela in trpljenja, rana vina in predpustnih burk, ko se zdi, da se srca razžive, pa se prav za prav tarejo, rana nepoučenosti in strahu pred edino zveličavnim. Rana ran. Od kdaj? — so vpraševala ustna. Doklej? — so le natih šepetala srca. Rana strahu. Pred edino zveličavnim . . .

* * *

Globel je ozka kot rakev, dan mračen, da si ljudje že opoldan žele lahko noč. In ljudje? Molče venomer, vase zaprti. Le kadar jih družba, in vino razpali, tedaj se razkolnejo. Ali pa kadar jim kdo pove v obraz tisto resnico, ki nosijo sami v sebi, pa jo morajo daviti, — zakaj ozka je globel in kačji dim iz fabriškega dimnika se plazi čez njo. Povej jim to resnico, ki jih udari in dvakrat poboža z vero v bodoče, pa jih hoš spoznal. Govore, ognjeno govore, pa se spogledajo vestno, iznenada umolknejo. Ugriznejo se v jezik in izpljunejo. Spet se zapro vase, v svojo globel.

“Rajši vidim tebe pred seboj, kot svoje srce na gnojnih vilah.” Tako rečejo o neznancu, ki ga črte od nekdanj. Že iz zibel, ki jo je zibala mati. Iz zibel, ki v zrelih letih kje za rešetkami pojo o nji in materi:

Ko bi moja mam'ca ved'li,
kak se men' hudo godi,
bi mi bili vrat zavili,
k' so me prvič zibali . . .

Tako jim poje pesem o zibel in materi, ljudem iz globeli omahovanja in strahu.

In še pravijo kot bi izgovarjali svojo modrost vseh modrosti:

“Če človek izgubi mater in eno oko, je na pol slep.” Zakaj ne — poznajo ženske, ki bi jim bila mati kot berejo v pravljicah. Z desetimi letom so šli na posel. Ali v vročo in zagatno steklaro ali v mokri rudnik.

Kako potem, ko jih delo objame in ne izpusti iz objema, iz svojih krempljev? Ali žive še nadalje mrtvo, ali pa ne utegnejo živeti drugače, da zasajajo svoje zobe v druge. Mogoče v ženo, kadar sam ne ve čemu jo pretepa in ne ve, da pretepa mater svojih otrok. Mogoče v otroke, ki jih strahuje, da počiva nad njimi. Ali pa se sredi pijanih zijal v gostilni razjoče v vprašanje:

“Preljubi moji, kaj bi z otroci, kaj? Kaj naj jih v žepe zbašem ter otrokom kažem? Kaj? Recite . . . Bojim se doma . . .”

O — tudi solze poznajo, solze ponižanja. In kadar jih ponižanje najbolj udari, se omeče. Ne v solzavost, v žalostni obup, ki mu sledi srd, kadar se razodene: Kod?

In potem, ko osivé in jim zemlja diši bolj mimo aje po pobočjih, tedaj počasi odmirajo. Odkod, iz kake kočice izpod temnega robu globeli se utrga sprevod s krsto. Križ, godci, ki se zvijajo s svojimi godali k tlom, črna krsta in ljudje. Vije se sprevod kot jegulja skozi globel, ki molči, poslušaj in gleda. Ozka, dolga globel, ozek in dolg sprevod, tako ozki in zategli glasovi godbe. Megla plane v globel ter se povezne čez njo.

Pravijo potem, da se vračajo vsako noč s travnika na pobočju. Ko sem bil še otrok, sem verjel. In odkar sem verjel, so me obiskavali pokojni s travnika v strašnih sanjah, da sem si hladil potno čelo ob zidu. Spoznaval sem ljudi iz globeli, ki sem se jih bal. Zdaj se jih ne bojim. Njihove oči so tako globoke, njihove brazde na obrazih tako setve željne. Kje so še sejanci za žetev? Ljudje jih čakajo. Zakaj krvavo radi bi, da bi se globel razširila in razsvetlila, da ne bi že opoldan rekli lahko noč, ampak da bi si tudi opolnoči videli v duše: “O to so pa bratje!”

Ne, ta globel je včasih posegla vame v dno ter me pretresla. Rana omahovanja in strahu. Pred edino zveličavnim. Sejanci, čaka vas globel, rana, da se razbohota, kot lipa v maju v cvetje.

V NEDELJO NA PIKNIK “SAVE” V WILLOW SPRINGS.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 24. junija gremo na piknik “Save”, kjer bomo čuli lepo petje, set zabavali na vrtu z igrami, kdor rad pleše bo imel prilike dovolj, za postrežbo pa je tudi izborna preskrbljeno.

Do Steržinarjevega vrta pridete, ako vzamete Joliet

V NEDELJO 24. JUNIJA NA LAWRENCE, PA.,

kjer se vrši

konferenca J. S. Z. za zapadno Pennsylvanijo.

Zborovanje bo v novem domu društva S. N. P. J.

Začne se ob 10. dopoldne. Vabimo tudi članstvo klubov in društev, da pride dne 24. junija v lawrenško naselbino v čimvečjem številu, kajti to bo njen in naš dan.

karo električne železnico do Red Gate Stop, ki je par milj naprej od Willow Springsa. Če se peljete z avtomobilom, pojdite po Ogden ali Archer Ave. zapadno skozi Lyons ali Summit in potem skozi Willow Springs do Steržinarja. Vstopnina na piknik je 35c. — P.O.

VAŽNA SEJA KLUBA ŠT. 1. — NOMINIRANJE KANDIDATOV V ODBORE J.S.Z.

CHICAGO, ILL. — V petek 22. junija ob 8. zvečer se vrši v dvorani SNPJ. seja kluba št. 1, na kateri bo poleg drugih važnih točk dnevnega reda tudi nominiranje kandidatov v eksekutivo JSZ. od strani slovenske sekcije, nominiranje kandidatov v nadzorni odbor JSZ, in slovenske sekcije, in v prosvetni odbor.

Slovenska sekcija izvoli pet članov v eksekutivo, dva v zvezen in tri v sekcijski nadzorni odbor, ter dva člana v prosvetni odsek. Srbska pa izvoli dva v eksekutivo in enega v zvezen ter tri v sekcijski nadzorni odbor. — P. O.

Svetovna razstava l. 1933 v Chicagu

V spomin stoletnice Chicaga se bo vršila v tem mestu l. 1933 svetovna razstava, za katere se delajo že sedaj velike priprave, posebno aktiven pa je pripravljalen odbor v oglašanju. Ako se načrti posrečijo, in odbor trdi da se morajo, bo to ena največjih svetovnih razstav v zgodovini. — Več o pripravah zanjo in o sodelovanju od strani Slovencev in drugih v eni prihodnjih številkih.

Agitirajte za razširjenje "Proletarca".

IZ UPRAVNIŠTVA.

Če vam je naročnina potekla in ste prejeli obvestilo, ali ste jo že obnovili? To je za list jako važno, in bi moralo biti tudi za vas.

John Starvašnik, Frontier, Wyo., naznaja, da bo skušal "Proletarca" razširiti med rojaki v svojem okrožju in računa na uspehe. To je duh "frontierjev" in upamo, da se nameni Starvašniku uresničijo.

Geo. Smrekar, Alquippa, Pa., se resno trudi, da je pogosto zastopan v rubriki "Agitatorji na delu". Zadnjič je poslal zopet nekaj naročnin ter prispevke prijateljev lista v pokritje stroškov prvomajske številke.

Iz Sheboygana je poslal John Beniger štiri naročnine in vsoto \$3.95, ki so jo prispevali za prvomajsko številko. Imena in vsote bodo objavljene v izkazih.

Power Point, Lisbon in okolica v Ohiju ni velika slovenska naselbina. A naročniki se dobe, in Jacob Bergant je poslal pet naročnin. Piše: "Mogoče dohim v kratkem še kaj novih." Odšel je v 40 milj oddaljen Canton, obiskal rojake in zopet dobil par naročnin. S. Bergant je naročnik 15 let.

Anton Zornik je znan agitator. Poslal je štiri naročnine. John Rednak, No. Braddock, Pa., je poslal dve. Se trudi in bi rad dosegel več, ali povsod ne gre gladko.

Človek bi želel, da bi imeli v vseh naselbinah zastopnike. Kjer jih ni, je cirkulacija lista majhna. En sam zastopnik, če je aktiven, jo lahko v teku časa po-

Vrtni koncert pevskega zbora "SAVA"

v nedeljo 24. junija pri

Steržinarju, Willow Springs, Ill.,

ob progi jolietške električne železnice, Red Gate Stop.

Vstopnina 35c.

Petje, ples in igre.

Prvovrstna postrežba.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča rojakom v Ameriki za vse finančne transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New York, 11—15 Union Square, New York. 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obrestuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadrुžne banke, (On account of Zadrुžna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadrुžni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadrुžni zavod.

viša, kar dokazujejo vse, kjer imamo delavne agitatorje.

Jacob Rozič, Milwaukee, je poslal pred nekaj dnevi zopet več naročnin. Z njegovo pomočjo se je cirkulacija v milwauški naselbini dvignila, in ker imamo v nji mnogo dobrih sodrugov, računamo, da se bo v doglednem času še bolj.

Kot ste čitali, izide v "Proletarcu" z dne 5. julija zapisnik zbora, in imel bo tudi večjo angleško prilogo. Tiskan bo na enako dobrem papirju kot prvomajska številka. Namen je, da pride ta izdaja v čimveč rok in da jo bo čitalo čimveč naših delavcev. Smo v letu kampanje, in je treba delati TAKOJ. Sodrugi, pomagajte k razširjenju prve številke v juliju. Posamezen izvod stane samo 10c. Kdor more, naj pošlje prispevek v pokritje njenih stroškov, ki bodo visoki, toda agitacija in interes lista zahteva, da jih prevzamemo, delo izvršimo in plačamo.

Zanimivo je, da so se v teku zadnjih dni oglasili razni rojaki ter poslali naročnino na list direktno. To

so namreč novi naročniki, ki so se naročili sami od sebe. Ker ima "Proletarec" veliko več prijateljev kot pred leti, bi tudi agitacija zanj ne bila tako težka, če bi imeli več agitatorjev in če bi ti ki jih imamo bili deležni več sodelovanja. Ali tudi v tem se morajo stvari izboljšati. Poskusite sodelovati in kaj storiti za list, ker je vreden vaše podpore.

JOHN KREMŽAR UMRL.

Zopet nam je usoda iztrgala zaslužnega delavca iz naših vrst. John Kremžar, stanujoč na 1027 E. 72nd St., je preminul. Dne 29. maja se je podal v bolnišnico in po dveh tednih ga ni bilo več med živimi.

Bil je član društva št. 5 SNPJ. ter postaje Macca-bees. Slednje je bil ustanovitelj in prvi tajnik. Bil je zelo aktiven član obeh organizacij ter je mnogo pripomogel, da sta se lepo razvijali. Pred vojno je bil tudi član kluba št. 27 JSZ., v katerem je bil jako delaven. Posebno se je navduševal za zadrugarstvo. Ko je klub ustanovil zadružno prodajalno, se je tega uspeha zelo veselil, a ker ni imela sposobnega vodstva, je propadla, in to ga je toliko potrla, da je odstopil iz kluba.

Rad se je udeleževal raznih priredb. Posebno ga je veselilo petje. Koncertov ni nikoli zamudil. Bil je podporen član pevskega zbora "Zarja", kateremu je bil vedno naklonjen. Delal je mnogo za Slov. narodni dom in je bil tudi član njegovega direktorija.

Doma je bil iz Šentvida nad Ljubljano. V Ameriki je bil okrog 22 let. Umrl je v starosti 44 let. Tu zapušča soprogo, dva sina in hčer. Bodi mu blag spomin, preostalim pa naše sožalje.

John Kregelj.

FRANK VICICH

FURNITURE—UPHOLSTERING
—REPAIRING—REFINISHING

1842 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Tel.: Canal 0384.

Se priporočata rojakom pri nakupu pohištva.—Vse kar se rabi za dom. Parlor Suit napravimo po naročilu. Sprejemamo vsa v tapetniško stroko spadajoča dela. Kupujte pri nas in si prihranite od 30 do 50%. Za popravilo nas pokličite na dom. Vsako delo garantirano.

Odprto od 8. zjutraj do 9. zvečer.

Frank Mivšek COAL, COKE AND
WOOD. GRAVEL.
Waukegan, Ill. Phone 2726

SLOVENSKA PEKARNA

Slovincem in Hrvatom
v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarne.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

JACOB KOTAR

Warren, O.

ZASTOPNIK "ZANOL"

produktov in

ARNOLD CHECKWRITER CO.

Potuje v krajih med Clevelandom in Pittsburghom. Popust pri naročilih od dolarja naprej. Registrator za čeke, ki ga prodaja, je nekaj potrebnega za vsakega, ki izvršuje izplačila v čekih. Potreben posebno tajnikom, obrtnikom, trgovcem itd. Vsi izdelki obeh družb garantirani. Cene najnižje. Patronizirajte rojaka, ki vam hoče pošteno postreči.

"ZANOL" PRODUKTE
potrebuje vsaka hiša.

V ŠČIPCI

PA NE RADI OBVEZNOSTI NAPRAM NARODU.

Tajništvo Jugoslovanske matice pravi v članku v Enakopravnosti, da so trije listi priobčevali njegova poročila, med njimi Glas Svobode, in se jim zahvaljuje, "ker so pokazali, da se zavedajo svoje obveznosti napram narodu." Ej, če bi bilo to res! "Glas Svobode" npr. je priobčeval tiste reči, ker so uredniku prav prišle, da je napolnil prostor. Ako bi se res držali obveznosti napram narodu, bi en ali drug list izgledal po vsebini precej drugače kakor sedaj. — RK.

V JOHNSTOWNU MEŠETARIJO ZA FARO.

Že dolgo, že dolgo se trudimo tu, da bi prišli do svoje cerkvice božje, in sedaj spet gremo naokrog, trkamo, prosimo, mehčamo — "mi in gospod". Pa so srca trda, duše grešne, žepi prazni in cerkvic je toliko da jih spreminjajo v garaže. — Spokornik.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2225 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.
Tel. na domu Crawford 8440, v uradu Crawford
2212-2213. Uradije od 2. do 4. pop., izvzemaš torek in petek, in od 6. do 8. zvečer vsak dan.

MARTIN BARETINCIC POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTOINETTE BEAUTY PARLOR

FRANCES A. TAUCHAR, lastnica

Edino slovensko podjetje te vrste v Chicagu.
Permanent waving, marcelling, finger and water waving etc.

Znižane cene za stalne kljentinje.

3525 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.

Tel.: Crawford 1031.

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGU

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od
7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

PAKIŽ BO ODŠEL.

Marko Pakiž je župnik v milwaški-westalliški naselbini. Je duhovnik, kakršnih je Bog vesel, kot pravi stari ljudje. Ni pa tak, kakor je Černe in tudi Lemontu ne ugaja. Je brez noge, je že star, in Milwaukee ima prostora za tri slovenske duhovnike in pet šolskih sester, pravi Černe! Se strinjam. Pošljimo Pakiža kakor so poslali čikaškega Sojarja, pa bo fara prerajena (kakor je čikaška). — P. K.

TO POT POJDE!

Foster in Gitlow bosta letos razkrinkala vse — od socialistov pa do demokratov. To sta namreč dve luči, posebno Foster. Se še spominjate, kako je igral skrivalnice v michiganski šumi ter "strmoglavljaj" ameriško vlado, potem sta pa z Ruthenbergom potrosila nad sto tisoč delavskega denarja za obrambo? Samo komedijont gre v "skrite" šume na "skrite" konvencije in strmoglavlja iz "hoste" vlado. Vsi trije so

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za nova društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel.: Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerne. Postrežba točna.

ANTON ZORNIK HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regallj, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam velike izbere raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se tople priporočam.

še tukaj: šuma, vlada in Foster, in so vsaki po svoje razkrinkani. — *Bivoši komunist.*

MUSSOLINI SVARI SLOVENCE IN HRVATE.

Mussolini je zadnjič enkrat po jugoslovanskih izgredih govoril senatorjem ter jim pripovedoval to in ono. Rekel je tudi, da so Italijani miroljubni, in da naj postanejo Slovenci in Hrvati tudi mirnejši. Za silo se je menda le potolažil, kajti Nemcem je veliko bolj grozil. Ali pa ima mož kake druge namene. In če ga hočejo Jugoslovani kedaj premagati, ga ne bodo z demonstracijami proti domačim žandarjem. — *A. Coff.*

ŠUBELJ IN NARODNA NOŠA.

V Clevelandu smo pripomogli, da je prišel bari-tonist Šubelj bližje ameriških krogov, da jim je pel, in smo vplivali, da je oblekel narodno nošo, kar je z navdušenjem storil. Toda mar res mislite, da nas delajo narodne noše in narodne geste velike pred svetom? — *Jerry Pengov.*

KDO JE NAJLEPŠE DEKLE NA SVETU?

Teško vprašanje, ki pa ga z lahkoto rešijo v "bathing beauty" kontestih. Oblečejo se v kopalne obleke, razkazujejo lepoto, in tako najdejo "najlepšo na svetu". En tak kontest so imeli zadnjič v New Orleansu in "najlepše" dekle na svetu so krstili z "Miss Universe". Ampak stavim, da je stotisoče ravno tako lepih in še lepših kot ona. — *John Gorjup.*

HOOVER JE NOMINIRAN.

Kot smo pričakovali — oziroma, kakor je bilo zaključeno in bi bilo izvršeno tudi če ne bi bili šli v Kansas City: inženir Hoover, milijonar, demokrat, republikanec, quaker, lojalni sin, velik mož, itd. itd. itd., je nominiran. Vse to je bilo zelo previdno določeno naprej, vsi otvoritveni govori, Coolidgeve izjave, Mellonova rezerviranost — precej dobro prirejeno za ljudi ki mislijo da odločajo kdo da bo bodoči predsednik.

VSAKE VRSTE PREPIRI.

V Angliji se kregajo, kako bi bilo boljše moliti. Sestavljajo nove molitvenike s spremenjenim besedilom v molitvah, da bi segle hitreje do božjega stola, parlament pa, ki v Angliji sklepa tudi o takih rečeh, je mnenja, da so stare molitve še vedno dobre za staro cerkev.

REV. ŠAVS JE ŠEL POGLEDAT BEZNICE.

Dekan Šavs iz Minneste je šel pogledat v Ljubljano tiste beznice, o katerih je pisal v Glasilu KSKJ. Upam, da ga bodo furmani malo otesali, da se povrne v Ameriko z lepšo oliko. — *Jože.*

SUŠE NA KONVENCIJAH.

Indianapolis je suho mesto, K. K. K. ima veliko besedo v njemu, ampak delegatje konvencije SSPZ niso začutili suše, razun ta ali oni proti jutru.

V Kansas City se je našlo na konvencijo G. O. P. tisoče ljudi, in so glasovali, da je republikanska stranka za prohibicijo in za strogo izvajanje postave. Medtem pa so pili toliko in tako močne pijače, da so spremenili mesto v eno samo veliko pivnico. Ali je prohibicija, ali jo ni? In če je, kaj je to? — *Radovedo.*

Trinerjevo Grenko Vino

nima primere. "Muskegon, Mich., 4. maja. Poskusil sem vsa želodčna zdravila, da bi se rešil izgube spanca in nervoznosti. Ampak edino Trinerjevo grenko vino mi je pomagalo. Sedaj spim dobro in nervoznost me je pustila. John Bordzeck." Poskusite to čudovito toniko.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsako drugo nedeljo dopoldne v klubovih prostorih v Slov. narod. domu. Sodrugi, prihajajte redno na seje in pridobivajte klubu novih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

OPREZNI LJUDJE

skrbe za varnost svojih vlog, in jih nagajajo tako, da dobe čim več obresti.
Naše investicije so za oprezne ljudi.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.,

Chicago, Ill.

OTTO KASPAR, predsednik.